

La família és això i allò altre

La família és un arma de doble fil. I cal anar molt en compte perquè depèn del maneig que se'n fa, pot tallar o acaronar. I precisament per això, ocupa un lloc tan rellevant en la psicologia humana i, de retop, en la literatura de totes les èpoques i latituds. Són inacabables els exemples d'autors i d'obres que han trobat en la «qüestió familiar» la seva font d'inspiració o, fins i tot, d'obsessió. De vegades, amb un to d'abominació i, d'altres, de reconeixement, de celebració.

Muriel Villanueva i Perarnau (València, 1976), en la seua curta trajectòria literària ha temptejat la doble dimensió de l'univers familiar. La primera i l'última novel·la, *Mares i si sortim de l'armari?* (Empúries, 2006) i *Baracoa* (Montflorit, 2010) atreuen, entre altres coses, per la naturalitat amb què exalta l'estima cap als seus. Estimar els pares, els germans, els avis és allò que fa que la vida siga més amable, menys estranya. Allò que ajuda a dissipar el sentiment de profunda solitud que envaïeix l'individu. I a mig camí entre aquestes dues, *Jo toco i tu balles* (Montflorit, 2010) destvella l'altra cara de l'estampa familiar, aquella que pot actuar com a agent altament nociu per a l'individu, que pot arribar a destrossar vides.

Mares i si sortim de l'armari? és un llibret de poques pàgines que va gaudir d'un èxit considerable (va ser traduïda a diverses llengües). La més biogràfica de les tres novel·les de Muriel Villanueva, ens mostra els avatars d'una família, la seua, que, a més de l'etiqueta d'homoparental, n'arrosega unes quantes altres: reconstituïda, ètnica i amb fills adoptats. L'autora afirma al pròleg que el motiu que la va dur a escriure'l va ser mostrar quines són les situacions en què es pot trobar una família homoparental i denunciar que els moments més difícils no ho van ser pel fet de tenir una mare lesbiana, sinó pel tracte que van rebre de la llei i de la majoria de la societat.

Al marge però de les intencions de l'autora, el que més impressiona de *Mares...*, és la tendresa i l'estima que l'autora mostra envers la seua família, i la manera tan

directa i senzilla d'expressar-ho: «Sé que en un principi som dues famílies de cinc, però quan sume, el resultat és de deu persones, i quan compte em dóna nou. Perquè jo pertany a ambdues, però només en sóc una. Així que, des del meu punt de vista, tota aquesta gent és la meua gran família, una gran família de nou persones, això sense comptar el meu avi (...). Ara, amb la meua parella, espere formar una nova família i estaré molt contenta si em surt la meitat de bé».

Jo toco i tu balles és una altra cosa. Per a començar és un relat amb una clara voluntat literària, replet d'entrevells i de detalls insinuants. És una confessió doble o com diu la contraportada: «un concert a dues veus, el duet on un mim de les Rambles i una professora de piano llegeixen un pentagrama pretèrit...». I ves per on aquesta professora de piano és una d'aquestes animetes que vaguen pel món víctima dels traumes i de les frustracions d'uns pares massa egoïstes per veure res més que les seues

angoixes. L'àvia és l'únic membre de la família que ha tractat amb estima desinteressada i respecte aquella nena que més tard es convertirà en una pianista infeliç. La coneixença del mim de les Rambles serà decisiva per trencar el sortilegi i canviar el rumb de la seua vida. Un secret de família, d'aquells de mena inconfessable, tortura aquesta pianista de trenta anys i l'impedeix gaudir de la música, de l'amistat, de l'amor i, en definitiva, de la vida. La imatge d'una mà que tira del suro d'una ampolla de cava que ha estat guardada massa temps, li escau d'allò més bé al mim de les Rambles. L'obcecació que, en un primer moment, sembla ratllar el deliri, aconseguirà fer eixir en desbandada els milers de bombolles presoneres. La necessitat d'alliberar-les, de remenar en el passat era, si més no, peremptòria.

L'obstinació torna com un dels temes principals en l'últim llibre publicat per Muriel Villanueva. Per canviar la realitat que la vida de vegades ens imposa o per tirar endavant: «A *Baracoa me voy aunque no haya carretera*», cantava Antonio Machín. Però *Baracoa* no és un llibre. Són dos. I també és un projecte de pel·lícula basada en un llibre que està dins d'un llibre i que ha de ser el gran salt d'un personatge perdut, desorientat. El llibre que està dins del llibre es titula «El tallista» i és la història real de Ròmul Perarnau, l'avi de l'escriptora. I és que, arribats en aquest punt, ja ens haurem adonat que, en l'univers fami-

lar-literari que planteja Muriel Villanueva, les relacions que s'estableixen amb els elements perifèrics, per anomenar-los d'alguna manera (germans, germanastres, avis, àvies, oncles, cosins, tietes, etc.), són substancials per a l'equilibri familiar. I és que la família és això i allò altre: és un mantell de protecció que, segons com, pot resultar asfixiant; és causa de molts èxits, però també de fracassos. I sobretot, és un niu de sentiments encontrats, d'estimes i d'odis inexpugnables.

